

Rhagfyr 2020

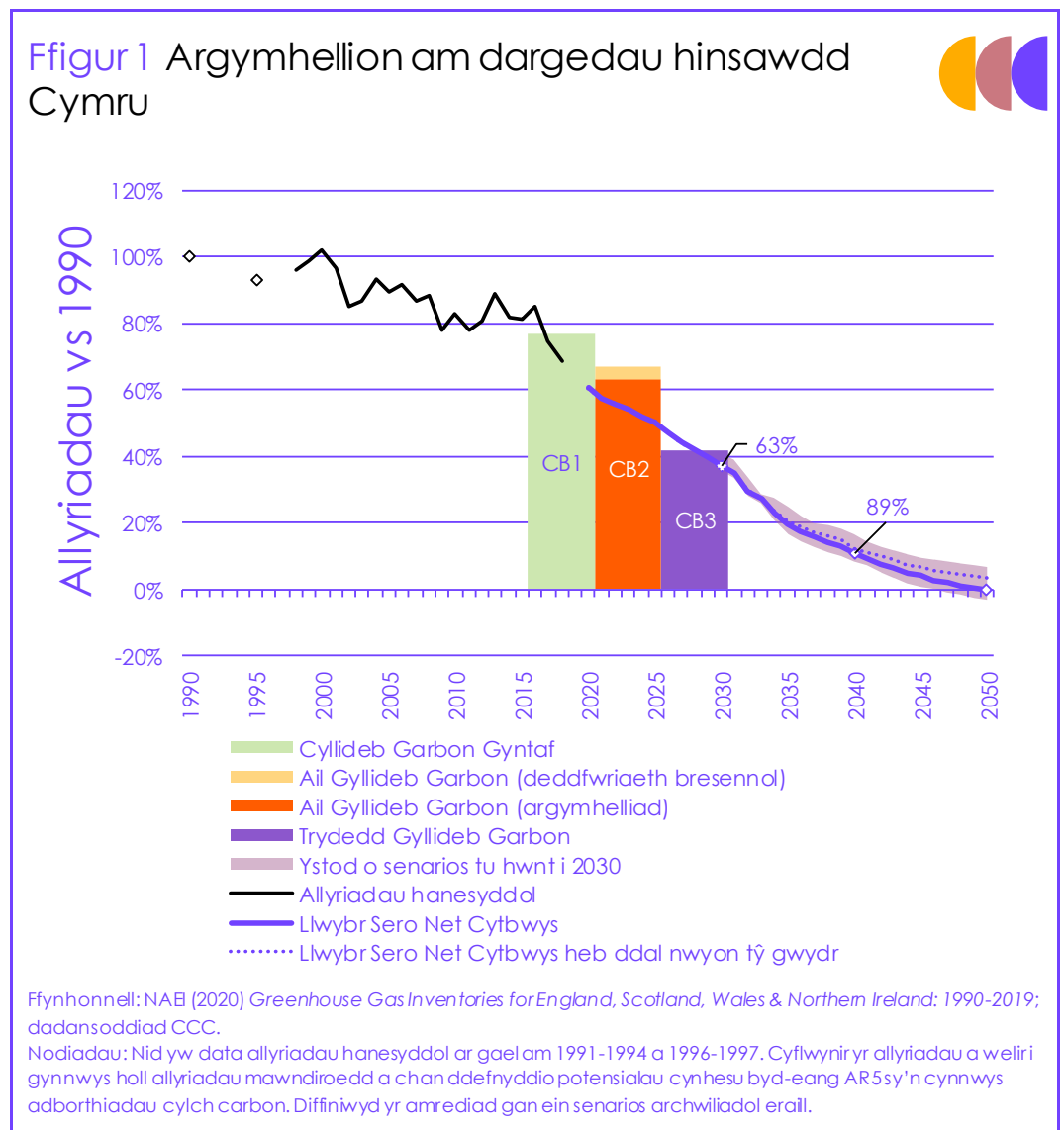

Crynodeb Gweithredol: prif argymhellion

Crynodeb Gweithredol – prif argymhellion

Yn 2019, cyngorodd y Pwyllgor i Lywodraeth Cymru bennu targed i leihau allyriadau gan 95% yn 2050. Derbyniodd Llywodraeth Cymru y cyngor hwnnw, gan ddatgan ei bwriad i gyflwyno targed i Gymru gyflawni allyriadau Sero Net erbyn 2050 fan bellaf.

Erbyn hyn mae Llywodraeth Cymru mewn sefyllfa i wireddu'r nod hwnnw. Mae tystiolaeth a dadansoddiad diweddaraf y Pwyllgor bellach yn cefnogi argymhelliad i Gymru bennu a dilyn targed uchelgeisiol i **leihau holl allyriadau nwyon tŷ gwydr i Sero Net erbyn 2050**, wedi ei ategu gan set ymestynol o dargedau ar y llwybr i'r nod hwnnw.

Dyma gyfraniad teg a chredadwy Cymru at nod Sero Net y DU, sy'n gyson â'n hargymhellion ar Chweched Gyllideb Garbon y DU a chyfraniad y DU wedi'i gadarnhau'n genedlaethol (NDC) ar gyfer 2030 at broses y Cenhedloedd Unedig.*

Byddai'r targedau a argymhellwn i Gymru yn cyflawni bron dau draean o'r lleihad mae ei angen mewn allyriadau rhwng 2020 a 2050 yn y 15 mlynedd nesaf (Ffigur 1). Mae'r camau cynnar hyn yn hanfodol i gefnogi'r codiad gofynnol mewn uchelgais fyd-eang, yn enwedig cyn i'r DU gynnal trafodaethau hinsawdd nesaf y CU. Mae'n bosibl ei gyflawni am gost isel gyffredinol gan ddod â manteision a chyfleoedd llw i'r DU.

Mae cyflawni Sero Net yn mynnu gostyngiadau blynyddol cyfartalog yn allyriadau Cymru o 1.3 MtCO₂e o 2018 ymlaen, sy'n debyg i'r rhai a gyflawnwyd ers 2008 (1.2 MtCO₂e y flwyddyn). Dengys y dadansoddiad yn yr adroddiad hwn fod hyn yn amlwg yn bosibl, ar yr amod y cyflwynir polisiâu effeithiol ledled yr economi yn ddi-oed.

Mae ein cyngor i Lywodraeth Cymru eleni yn ymrannu'n ddwy ran:

- **Adroddiad Cyngor: Y Llwybr i Gymru Sero Net** sy'n nodi ein hargymhellion am y camau mae eu hangen yng Nghymru, gan gynnwys deddfu targed Sero Net a phecyn o bolisiâu i'w gyflenwi.
- **Adroddiad Cynnydd: Lleihau Allyriadau yng Nghymru** sy'n edrych yn ôl ar y cynnydd a wnaed yng Nghymru ers i Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 gael ei phasio, ac yn asesu a yw Cymru ar y ffordd i ddiwallu ei thargedau lleihau allyriadau sydd wedi eu deddfu ar hyn o bryd.

Lluniwyd yr adroddiad hwn ochr yn ochr â'n cyngor i Lywodraeth y DU ar y Chweched Gyllideb Garbon. Mae rhagor o fanylion am y dadansoddiad sydd wedi llywio'r cyngor hwn i Lywodraeth Cymru ar gael yn y *UK Sixth Carbon Budget Report* a'r deunydd cysylltiedig ar wefan y Pwyllgor.

Mae Blwch 1 yn nodi argymhellion y Pwyllgor ar gyfer Llywodraeth Cymru. Bydd fersiwn Gymraeg o'r adroddiad llawn yn cael ei chyflwyno i Lywodraeth Cymru cyn bo hir a'i chyhoeddi ar ein gwefan.

* Mae ein hargymheliad Chweched Gyllideb Garbon am y DU (-78%) yn cynnwys allyriadau o hedfan a morgludiant rhyngwladol, ond confensiwn y CU yw adrodd y rhain ar wahân, felly ni chânt eu cynnwys yn yr NDC a argymhellwn ar gyfer 2030 (-68%). Ar sail gyfartal (h.y. gan gynnwys hedfan a morgludiant), NDC 2030 fyddai lleihad o 64% o'i gymharu â 1990.

Blwch 1

Argymhellion CCC am dargedau hinsawdd Cymru

- **Sero Net yn 2050.** Dylai Cymru ddeddfu cyn gynted â phosibl i gyrraedd allyriadau nwyon tŷ gwydr Sero Net erbyn 2050. Gall y targed gael ei ddeddfu fel lleihad o 100% mewn nwyon tŷ gwydr ers 1990 a dylai gwmpasu pob sector yr economi.
- **Targedau hinsawdd ar y ffordd i Sero Net.** Dylai Cymru ddeddfu cyfres ymestynnol o dargedau ar y llwybr i Sero Net:
  - **Dylai'r Drydedd Gyllideb Garbon (2026-2030)** gael ei phennu ar leihad cyfartalog o 58% o'u cymharu â lefelau 1990.
  - **Dylai targedau interim ar gyfer 2030 a 2040** gael eu pennu ar y llwybr Cytbwys i Sero Net ar 63% ac 89% yn y drefn honno o'u cymharu â lefelau 1990.
  - **Rhaid i'r Ail Gyllideb Garbon (2021-2025)** gael ei thynhau i leihad o 37% o'u cymharu â lefelau 1990 fel isafswm pendant i gyfrif am gau pwerdy Aberddawan yn gynnar (yn unol â'n cyngor 2017). Mae'n debygol y bydd angen i allyriadau syrthio'n gyflymach na hyn i fodloni'r Drydedd Gyllideb Garbon. Serch hynny, mae'n anodd iawn nodi'r lefel briodol o leihau allyriadau dros y cyfnod hwn:
    - Mae perfformiad yr economi yn y dyfodol – ac felly lefel y gweithgarwch economaidd a allai beri allyriadau – bob amser yn ansicr i ryw raddau, ond mae'r ansicrwydd am allyriadau yn yr ychydig flynyddoedd nesaf yn llawer uwch na'r arfer, yn gysylltiedig â sut y bydd yr economi yn ymadfer ar ôl pandemig COVID-19, ynghyd ag unrhyw newidiadau cymdeithasol ac ymddygiadaol parhaol.
    - Rhagwelir y bydd llawer o'r lleihad mewn allyriadau a ddisgwyliwn yng Nghymru yn y blynyddoedd nesaf, a allai gymryd Cymru ymhell tu hwnt i darged 37% ein cyngor blaenorol, yn digwydd yn y sector pŵer (h.y. trwy lai o gynhyrchu sy'n defnyddio nwy) nad yw dan realaeth Llywodraeth Cymru.
    - Mae'r ddwy ffactor hyn yn debygol o wneud gwahaniaeth sylweddol mwy i allyriadau yng Nghymru na pholisïau newydd sy'n cael eu datblygu a'u gweithredu gan Lywodraeth Cymru, yn arbennig yng ngoleuni'r amser paratoi gofynnol i wneud hynny. Dylai polisïau cryf i leihau allyriadau gael eu datblygu a'u gweithredu gan Lywodraeth Cymru dros amserlen sy'n gadael iddynt wneud gwahaniaeth arwyddocaol (h.y. gan dargedu'r lleihad uchelgeisiol o 58% ar gyfer y Drydedd Gyllideb Garbon).
  - Argymhellwn felly ddiwygio lefel yr Ail Gyllideb Garbon o leiaf yn unol â'n cyngor 2017 i fynnu lleihad o 37%, ond y dylai nod eglur Llywodraeth Cymru fod i berfformio'n well na hyn ar y ffordd i fodloni'r Drydedd Gyllideb Garbon uchelgeisiol a tharged 2030.
- **Cynllun cyflenwi Sero Net.** Argymhellwn y dylai'r cynllun cyflenwi carbon isel nesaf yng Nghymru bennu gweledigaeth hirdymor am fodloni'r nod Sero Net, gyda ffocws arbennig ar y Drydedd Gyllideb Garbon a tharged 2030. Mae polisïau a chynigion i leihau allyriadau yn cymryd amser i'w rhoi ar waith ac i ddwyn effeithiau yn y byd go iawn; ni ddylai ffocws Cymru gael ei gyfyngu i dargedau allyriadau yn y pum mlynedd nesaf. Dylai effaith ddisgwyliedig polisïau, gan gynnwys y rhai yn nyddiau cynnar eu cynllunio, gael ei meintoli'n glir ac, yn ei chrynswth, fod yn ddigon i fodloni'r Drydedd Gyllideb Garbon.
- **Peiriannu dal CO₂.** Argymhellwn adaeli beiriannu dal CO₂ gyfrannu at fodloni targedau carbon Cymru o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru). I gyflawni Sero Net bydd angen dal nwyon tŷ gwydr mewn modd cynaliadwy, wedi ei ddilysu.
- **Camau domestig.** Dylai'r nod fod i gyflawni'r targed drwy ymdrech ddomestig yng Nghymru, heb ddibynnu ar unedau carbon rhyngwladol (neu 'gredydau'). Gall masnachu allyriadau – gan gynnwys o bosibl o fewn cynllun i'r DU – fod yn ysgogiad polisi defnyddiol i leihau allyriadau gwirioneddol Cymru (yn net o weithredu i'w dal) fel sy'n ofynnol i fodloni'r targedau rydym yn eu hargymell.

December 2020

Crynodeb Gweithredol – prif argymhellion

Climate Change Committee
151 Buckingham Palace Road, London SW1W 9SZ